

**ДОПОВІДІ НА МІЖНАРОДНІЙ НАУКОВО-ПРАКТИЧНІЙ
КОНФЕРЕНЦІЇ З СОЦІОЛОГІЇ «ДЕРЖАВА ТА ГЛОБАЛЬНІ
СОЦІАЛЬНІ ЗМІНИ: ІСТОРИЧНА СОЦІОЛОГІЯ ПАНУВАННЯ ТА
СПРОТИВУ В ЕПОХУ МОДЕРНУ» (м. Київ, 26-27 листопада
2015р.)**

**МОДЕРНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОЇ ПОЛІТИКИ: КУЛЬТУРНО -
МИСТЕЦЬКИЙ КОНТЕКСТ**

Цимбалюк Н.М.

доктор соціологічних наук, професор, професор кафедри соціальних структур та соціальних відносин Факультету соціології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Мистецька освіта є частиною художньої культури суспільства. Уміння створювати нове стає життєво важливим в сучасному світі, а здатність творити виступає одним з фундаментальних властивостей людської особистості. Навчання творчості як процесу створення нових норм, зразків, еталонів людської діяльності сучасного українського суспільства стає визначальною потребою часу.

Подальший розвиток української культури висуває особливі вимоги до визначення основних принципів та теоретичних засад, на яких буде базуватися культурна політика у сфері мистецької освіти.

Зазначимо, що рівень освіченості є одним із трьох елементів, взятих фахівцями Програми Розвитку ООН при розрахунку індексу розвитку людського потенціалу. Так, зокрема, протягом 2000-2007 рр. спостерігалось незначне коливання індексу рівня освіти: у 2000 році індекс рівня освіти для України було визначено на рівні 0,92, а у 2007 р. – 0,95. Досить високе значення індексу рівня культурно-мистецької освіти в Україні зумовлено, насамперед, розвиненою інфраструктурою навчальних закладів усіх рівнів акредитації та потужною науковою школою, основа яких була закладена ще за радянських часів [1, с. 250].

Проте, в умовах глобалізації існує суттєва проблема, пов'язана зі збереженням вітчизняних культурних та освітніх надбань і традицій, що не піддаються цілковитій технологізації та стандартизації. Здійснення реформування культурно-мистецької освіти поки що не враховує тісної взаємодії людського потенціалу та освітнього чинника, які повинні бути об'єктом державної культурної політики в сфері мистецької освіти.

Розвиток культурно-мистецької освіти в Україні відбувається у відповідності з єдиною освітньою стратегією, обраною українським суспільством в системі освіти. До її провідних тенденцій належать уніфікація та стандартизація, інтеграція до освітніх систем західноєвропейських країн.

Переорієнтація освітньої діяльності на нові принципи, розробка нової освітньої політики в сфері культурно-мистецької освіти передбачає вивчення та врахування процесів глобалізації, активної участі в модернізаційних процесах західних країн, узагальнення та запровадження кращих надбань їх практичного досвіду.

Серед основних напрямків на шляху реалізації нової культурної політики - вдосконалення системи культурно-мистецької освіти, яке передбачає реалізацію таких заходів, як розробка теоретичної та методологічної бази освітньої діяльності, визначення базового змісту мистецької освіти, створення сприятливих умов для перепідготовки кадрів викладачів, підвищення їх професіоналізму, активізація методів управління та навчання, індивідуалізація мистецької освіти, переорієнтація її на особистість студента.

Модернізація вищої культурно-мистецької освіти передбачає, насамперед, перебудову освітнього процесу у відповідності з новим Законом про освіту. Нещодавно прийнятий законодавчий акт регулює відносини в галузі вищої освіти, які стають більш демократичними, надають вищим навчальним закладам небачені раніше свободи та права, спонукають до творчості, вибору моделей і технологій навчання і виховання; спрямовані на сприяння творчому самовизначенню учасників навчально-виховного процесу викладачів і студентів – не як виконавців певної нормативної функції інституту освіти, а як особистостей у всій повноті розвитку та відтворення суспільних відносин.

Сучасне освітянське законодавство має утверджуватися як ринково-спрямоване. Воно повинно орієнтувати розвиток галузі в парадигмальній площині ринкових відносин, охоплюючи при цьому як зміст навчання, так і форми організації та управління навчально-

виховними процесами. Ринкова спрямованість освітянських законів постає як загальна вимога, норма й стандарт стабільного розвитку держави і суспільства. Саме вона відкриває можливість повернення до цивілізації толерантності та розуму, звідки українське суспільство було витіснено тотально одержавленою, ідеологічно ангажованою освітньою політикою. На цьому шляху мають бути переосмислені норми, які регулюють не тільки вибір типу чи виду навчального закладу, термінів навчання, змісту навчальних дисциплін, але й переосмислено характер самого навчально-виховного процесу, особливо його практичної складової. Підготовка людини до життя та праці в ринкових умовах має здійснюватись за логікою і змістом цих відносин. Останнє ж має забезпечити закон, реалізація якого стає не лише освітянською, але й глибоко соціальною проблемою.